

Kokkulepped kaitsealustele objektidele jäävate teetrasside ja liinikoridoride hooldamiseks ning metsaelupaikades sõitmiseks metsamajandustöödel

Seisuga 18.02.2026

Teetrasside hooldamise põhimõtted

Teetrasside (teemaa) laius sõltub konkreetse tee kategooriast ning sellele rajatud taristust, kuid üldise põhimõttena tuleb tee valdajal tagada tee läbitavus ning sellel liiklejate ohutus. Täielikku ohutust ja teede läbitavust mistahes ilmastikutingimuses (trombid jms) ei ole võimalik saavutada, kuid teetrasside hooldusel püütakse siiski riske maksimaalselt vältida ning probleeme ennetada.

Sõltuvalt transpordimaale (teemaale) ja selle vahetusse naabruse jäävate kaitseväärtuste esinemisest (nt I kaitsekategooria linnuliigid, väga häirimistundlike linnuliikide pesapaigad, kõrge loodusväärtusega metsaelupaigatüübid, kaitsealused üksikobjektid), **võib järgnevates põhimõtetes ette tulla kohapõhiseid erisusi, kuid üldise põhimõttena Keskkonnaamet**

1. kooskõlastab teetrasside raadamise transpordimaa (teemaa) katastriüksuse ulatuses, kusjuures soovib säilitada tugevad elujõulised suured puud, mida ei ohusta lumevaalimine jm kahjustused ja mis ei takista teehooldustöid;
2. kooskõlastab teele ohtlike puude eemaldamise (eelistatult sanitaarraiena, vajadusel raadamisega) teemaaga piirnevas kaitseala piiranguvööndis ulatuses (kuni metsa ülariinde kõrguse laiuses vööndis), mis tagaks tee läbitavuse ja sõitjate ohutuse, kusjuures säilitada tuleb kõik tugevad elujõulised suured puud, mis ei ohusta teed ega sellel liiklejad;
3. ei kooskõlasta teemaaga piirnevates rangelt kaitstavates vööndites (sihtkaitsevöönd, loodusreservaat) metsamaal raadamist, küll aga teele ohtlike puude raie sanitaarraiena, kusjuures langetatud puud jäävad vööndisse looduslikule arengule; vajadusel on lubatud tüvede järkamine ja teisaldamine teest kaugemale metsa alla;
4. kooskõlastab teemaaga piirnevates rangelt kaitstavates vööndites avamaa kõlvikutel (pärandniidud) raadamise koos puittaimestiku eemaldamisega;
5. nõuab, et raadamiste ja raiealade mahtu ei kajastata metsateatistes kogu transpordimaa ulatuses, vaid metsamaa kõlviku reaalses ulatuses ehk tegeliku raieala ulatuses;
6. arvestab/kontrollib eraldiste kaupa prognoositud sanitaarraie mahtu objekti kohta tervikuna, kuna prognoosid võivad eraldiste piires tegelikust vajadusest erineda;
7. kooskõlastab raietööd reeglina lindude ja lendorava pesitusperioodi välisel ajal (pesitsusaega tuleb arvestada perioodil 15.02-31.08), kuid kaalub kohapõhiselt vajadusel metsateatiste realiseerimist kaalutusotsusena ka lindude pesitsusaegse piirangu ajaks, kui tegevusega ei kaasne teadaolevat häiringut; *Praegu lisatakse kõikidele metsteatistele automaatselt: Looduskaitseaduse (LKS § 55 lg 6¹) alusel on keelatud looduslikult esinevate lindude tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani. Lindude asustustihedus on reeglina kõrgem segametsades (laane-, salu- ja soovikumetsades) ning kasvab metsa vanuse tõustes.*
8. keelab raiutud materjali ladustamise ja pinnase kahjutused (sealhulgas pinnase freesimise) kaitsealuste taimeliikide kasvukohtades ning pool-looduslikel kooslustel, s. h. keelab I ja II kaitsekategooria taimeliikide kasvualadel masinatega sõitmise taimede põhilisel õitsemis- ja viljumisperioodi ja pehme pinnasega;
9. nõuab puittaimestiku raiel pärandniitudel, et kännud tuleb jätta nii madalad, et edaspidi oleks ala hooldusniidukiga hooldatav ning pinnasekahjustuste tekitamisel tuleb pinnas tasandada;
10. nõuab veekaitsevööndites puittaimestiku maksimaalset säilitamist määral, mis ei takista teel liiklemist ega ohusta liiklejad;

11. lubab kaitsealustel objektidel väljaspool teid liiklemist mootorsõidukitega või maastikusõidukitega teetrassi hooldamise eesmärgil ainult transpordimaa katastriüksuse ja raadatava ala piires;
12. nõuab kaitsealuste parkide ja üksikobjektide puhul iga üksiku puu tasemel tegevuste vajaduse kirjeldamist ja arboristide kaasamist hooldusvajaduse määramiseks ning hooldustööde läbiviimiseks, v.a. pääste- ja avariiolukordades, mil piisab Keskkonnaameti teavitamisest;
13. kooskõlastab otsese ohu ja avariide korral kohapõhiselt ka erakorralisi ja erandlike tingimustega töid ohutuse ja turvalisuse tagamiseks ühe tööpäeva jooksul;
14. püüab üldise põhimõttena kogu Eestis transpordimaaadele joonistatud metsaelupaiku võimalikult kiiresti korrigeerida;
15. koordineerib teetrasside puhastamise kommunikatsiooni RMK ja Transpordiametiga enne raieid, kui on selgunud taotletavad tööalad, mahud ja aeg.

Erisused:

- keelatud võib olla teetrasside raadamine nt. I kaitsekategooria liigi pesapaigas, kaitse-eesmärgiks seatud loodusdirektiivi metsaelupaigatüübis või liigi leiukohas vm. range kaitsega alal, kuid KeA püüab alati esmalt leida lahenduse, mis tagaks tee turvalisuse koos kaitseväärtuste säilimisega. Selliseks kompromissiks võib olla eritingimused nt kõrgemate ja ohtlike puude raieks, kuid madalama puittaimestiku säilitamine vms., lendorava pesapuude säilitamine jms.

Liinikoridoride hooldamise põhimõtted

Liinikoridoride kaitsevöönd on keskpingeliinidel 10+10 m ja kõrgpingeliinidel 25+25 m, mis peaks olema liini turvalisuse ning töökindluse huvides hooldatud. Madalpingeliinid (2+2 m) on 96% ulatuses juba ilmastikukindlad, mis tähendab, et kliendikatkestusi esineb seal vähem kui keskpinges, kuid liinikoridore on sellegi poolest tarvilik regulaarselt hooldada. Õhukaabli kaitsevöönd on 3+3 m.

Liinikoridoride rajamise, laiendamise ja hooldamise kokkulepped:

1. Elektrilevi esitab olemasolevate liinikoridoride hooldamiseks ja laiendamiseks kaitsealustel loodusobjektidel raietööde vajaduse ja kogumahu hinnangu hooldustööde kavana Keskkonnaametile kooskõlastamiseks töödele eelneval aastal teisel poolaastal.
2. Elektrilevi poolt rajatav uus võrk ehitatakse reeglina maakaabliga ja võimalusel teede äärde olemasolevatesse kaitsevöönditesse.
3. Olemasolevates liinikoridorides masinatega liikumine on looduskaitseaduse (LKS) alusel liinirajatiste hooldustöödel piiranguvööndites vaikimisi lubatud (LKS § 31 lg 2 p 10 alusel) ja sihtkaitsevööndites ala kaitse-eeskirjadega (LKS § 30 lg 4 p 6 alusel olemasoleva rajatise hooldustööna); seega ei ole masinatega liikumiseks vaja eraldi kooskõlastust, küll aga lisajuurdepääsude rajamiseks (kui on vaja raiet, pinnase tugevdamist vms) kaitsealustel objektidel väljaspool liinikoridore.
4. Liinihooldusel enam kui 20 tihumeetrit (tm) üle 8 cm rinnasdiameetriga puude raiumiseks kinnisasjalt vajab Elektrilevi lisaks maaomaniku teavitamisele tänaste regulatsioonide kohaselt ka maaomaniku taotletud metsateatist või maaomanikult volitust teatise esitamiseks. Alla 20 tm raiemahu puhul teavitatakse maaomanikku ja küsitakse tema maal kavandatud tegevusele tingimusi.
5. Elektrilevi lähtub pesitsusrahu tagamisel [KeA kodulehel esitatud maatriksist](#); erandite puhul kooskõlastab Elektrilevi või tema lepingupartner töö Keskkonnaametiga eraldi. Elektrilevi informeerib tööde teostajaid antud ettepanekust ja tööde teostamisel informeerib tööde teostaja maaomanikke antud juhisest.
6. Keskkonnaamet annab Elektrilevile ja tema alltöövõtjatele tähtajatu loa **asustatud valge-toonekure pesade eemaldamiseks pesitsusvälisel perioodil (väljaspool 15.03 – 31.08) ja asustamata pesade eemaldamiseks aastaringi**. Elektrilevi või tema alltöövõtja esitab riikliku derogatsiooniaruande jaoks 2 tööpäeva jooksul Keskkonnaameti aadressile info@keskkonnaamet.ee eemaldatud pesade kohta eemaldamistöö kuupäeva, pesa asukoha ja eemaldamise põhjenduse (elanikkonna ohutus ja vara kahjustamise vältimine). Soovitav on ka pilt asustamata pesast. **Pesitsusperioodil tekkinud hädaolukorras tuleb asustatud valge-toonekure pesa eemaldamiseks taotleda eriluba** LKS § 55 lõigete 3, 5 ja 6¹ p 1 ja 2 alusel § 55 lg 3 punktides 2-5 toodud elanikkonna ohutuse ja muu vara kahjustamise vältimiseks. Kevadine pesitsuse algus (15.03), mil mõlemad kured pesa juba külastavad, võib viibida ja seni loetakse pesa asutamata pesaks. Pesaalgete (esimesed oksad jm materjal elektriposti otsas) eemaldamiseks pole KeA luba vaja.

Sõltuvalt liinikoridoride kaitsevöönditesse ja nende vahetusse naabruses jäävate kaitseväärtuste esinemisest (nt I kaitsekategooria linnu- ja taimeliigid, väga häirimistundlike linnuliikide pesapaigad, kõrge loodusväärtusega metsaelupaigatüübid, kaitsealused üksikobjektid), võib järgnevatel põhimõtetes ette tulla kohapõhiseid erisusi, kuid üldise põhimõttena Keskkonnaamet

7. saab Elektrilevilt kooskõlastuseks vektorkaartikihi, millele on kantud liinid ja nende koridoride vajalikud raadatavad reaalsed laiused ning KeA annab tingimused ja kaitseala valitseja kooskõlastuse seal kaitsealuste objektidele jäävate lõikude kaupa, kandes erinevate kooskõlastuse tingimustega lõigud ka kaardile;
8. **kooskõlastab liinikoridoride raadamise vastava liini kaitsevööndi ulatuses**, kusjuures soovib säilitada tugevad elujõulised suured puud, mis ei ohusta liine ega takista vajalikke hooldustöid;
9. kooskõlastab liinidele ohtlike puude eemaldamise (sanitaarraiena) liinikoridoridega piirneval alal ulatuses (kuni metsa ülarinde kõrguse laiuses vööndis), mis tagaks liini ohutuse, kusjuures säilitada tuleb kõik tugevad elujõulised suured puud, mis asuvad väljaspool õhuliinide kaitsevööndeid; sihtkaitsevööndisse langetatud puud jäävad vööndisse looduslikule arengule; vajadusel on lubatud tüvede järkamine ja teisaldamine liinist kaugemale metsa alla;
10. kooskõlastab sihtkaitsevööndites liinikoridorides varasemate koridoride laiendamise metsamaal (v.a. võsa raadamist) ulatuses, mis tagab ohutud liinihooldustööd, ja liinidele ohtlike puude raie, kusjuures langetatud puud jäävad vööndisse looduslikule arengule; vajadusel on lubatud tüvede järkamine ja teisaldamine liinist kaugemale metsa alla;
11. kooskõlastab liinikoridoriga piirnevates kaitstavates vööndites avamaa kõlvikutel (pärandniidud) hooldustööd koos raiejäätmete koristamise ja tekkinud materjali kokku vedamisega kinnisasja piires maaomanikuga kooskõlastatult;
12. eeldab, et raadamiste ja raiealade mahtu ei kajastata metsateatistes kogu liinikoridori ulatuses, vaid metsamaa kõlviku reaalses ulatuses ehk tegeliku raieala ulatuses;
13. arvestab/kontrollib eraldiste kaupa prognoositud raiete mahtu objekti kohta tervikuna, kuna prognoosid võivad eraldiste piires tegelikust vajadusest erineda;
14. kooskõlastab raietööd reeglina lindude ja lendorava pesitusperioodi välisel ajal (pesitusperiood on sõltuvalt liikidest vahemikus 15.02-31.08), kuid kaalub kohapõhiselt vajadusel metsateatiste realiseerimist kaalutusotsusena ka lindude pesitsusaegse piirangu ajaks, kui tegevusega ei kaasne teadaolevat häiringut; praegu lisatakse kõikidele metsteatistele automaatselt järgmise teade: *Looduskaitseaduse (LKS § 55 lg 6¹) alusel on keelatud looduslikult esinevate lindude tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani. Lindude asustustihedus on reeglina kõrgem segametsades (laane-, salu- ja soovikumetsades) ning kasvab metsa vanuse tõustes;*
15. keelab vajadusel raiutud materjali ladustamise, kõrglõikuriga raiutud puitmaterjali kohapeale jätmisel, hekseldamise (sh heksli mahajätmise) ja/või pinnase kahjutused (sh pinnase freesimise) kaitsealuste taimeliikide kasvukohtades ning pool-looduslikel kooslustel (kaardiinfo avalikus rakenduses [X-GIS 2.0 \[looduskaitse\] \(maaamet.ee\)](#)), lülitada sisse valik 'poollooduslik kooslus', s. h. keelab I ja II kaitsekategooria taimeliikide kasvualadel masinatega sõitmisega taimede põhilisel õitsemis- ja viljumisperioodi ja pehme pinnasega;
16. nõuab puittaimestiku raiel pärandniitudel, et kändud tuleb jätta nii madalad (soovitatav freesida), et edaspidi oleks ala hooldusniidukiga hooldatav ning pinnasekahjustuste tekitamisel tuleb pinnas tasandada; kändude kõrguseks jätta mitte rohkem kui 10 cm või suuremate kändude korral mitte kõrgemaks kui 1/3 kännu läbimõõdust;
17. nõuab veekaitsevööndites puittaimestiku maksimaalset säilitamist määral, mis ei ohusta liine ega takista nende hooldust;
18. lubab kaitsealustel objektidel väljaspool teid liiklemist mootorsõidukitega või maastikusõidukitega liinikoridoride hooldamise eesmärgil ainult liinikoridoride piires (vt. ka p. 2);
19. kooskõlastab I ja II kaitsekategooria taimeliikide kasvuelupaikades maakaablite paigaldamise suundpuurimise (mitte kaevamise) meetodil; lubab avatud kaevise meetodit kasutada III kaitsekategooria liikide kasvukohtades;
20. ei kooskõlasta reeglina (metsamaal) uusi õhuliine (olemasolevaid võib rekonstrueerida);

21. nõuab looduskaitsealuste parkide ja üksikobjektide puhul iga üksiku puu tasemel tegevuste vajaduse kirjeldamist ja arboristide kaasamist hooldusvajaduse määramiseks ning hooldustööde läbiviimiseks;
22. kooskõlastab otsese ohu korral kohapõhiselt ka erakorralisi ja erandlike tingimustega töid ohutuse ja turvalisuse tagamiseks ühe tööpäeva jooksul; kokkulepe kohaldub töödele, mille puhul klientide elektriühenduse taastamiseks ei ole eelkokkulepe vajalik;
23. püüab üldise põhimõttena kogu Eestis liinikoridoridesse kaardistatud metsaelupaiku võimalikult kiiresti korrigeerida; Elektrilevi uuendab andmeid enda infosüsteemides kord nädalas;
24. koordineerib liinikoridoride puhastamise kommunikatsiooni RMK ja Elektrileviga enne raieid, kui on selgunud taotletavad tööalad, mahud ja aeg.

Erisused:

- keelatud võib olla liinikoridori laiendamine nt. I kaitsekategooria liigi pesapaigas, kaitseesmärgiks seatud loodusdirektiivi metsaelupaigatüübis või liigi leiukohas vm. väga range kaitsega alal, kuid KeA püüab alati esmalt leida lahenduse, mis tagaks liini turvalisuse koos kaitseväärtuste säilimisega. Selliseks kompromissiks võib olla eritingimused nt kõrgemate ja ohtlike puude raieks, kuid madalama puittaimestiku säilitamine vms.
- **Päästetööde (avariilise olukorra) puhul ei ole vaja KeA kooskõlastust, vaid palume tegevusest teavitada** (info@keskkonnaamet.ee)

Natura elupaigatüüpidel sõitmine metsamajandustöödel ja vaheladustuspaikade loomine elupaikadesse.

Üldreeglina tuleb metsamajandamisel elupaigatüüpides sõitmist vältida. LKS ja kaitse-eeskiri üldjuhul lubavad metsamajandustöödel sõidukitega sõitmist piiranguvööndis ja hoiualal tingimusel, et kaitseväärtusi ei kahjustataks oluliselt. Sõidukitega sõitmine on lubatud **külmunud, kuiva pinnasega või kui pinnas seda võimaldab.**

Sõltuvalt elupaikadesse jäävate täiendavate kaitseväärtuste esinemisest ja kaitsekorra eripäradest, võib järgnevates põhimõtetes ette tulla kohapõhiseid erisusi. Esmalt tuleb kaaluda alternatiive, kui need puuduvad, siis võib elupaigatüüpides raiemasinatega läbisõitu ja puidu ladustamist erandina kaaluda tingimusel, et

1. eelistada selleks olemasolevaid trasse (vanad kokkuveoteed, kraavi- või liinitrasse, sihid, looduslikult avatumad alad) ja kohti, kus selleks ei ole vaja teha enam kui 8 cm puittaimestiku raiet, kusjuures kokkuveotee rajamiseks raiutud puitmaterjal jääb hajutatult elupaigatüüpi;
2. masinatega ei põhjustata pinnase kahjustusi, sealjuures tallamisõrna (nt. sambliku) ja märja pinnasega aladel liikumist tuleb maksimaalselt vältida või teha seda vaid külmunud pinnasega kandva talitee võimaluse korral;
3. kokkuveotee või vaheladustuspaiga rajamisel ei tohi langeda elupaigatüübi esinduslikkus. Tekkinud kahjustused (lühiajalised häiringud, mis elupaigatüübi seisundit ei kahjusta) korrastatakse pärast raietõid esimesel võimalusel, kui selleks on sobivad tingimused;
4. masinate liikumisteedele ja ladustuskohtadesse ei jää kaitsealuste taimeliikide kasvukohti (KeA võib kaaluda erisust vastavalt liigi tundlikkusele, ohustatusele, seisundile, kasvukohale);
5. tööd teostatakse väljaspool lindude ja loomade pesitsusperioodi (tavapäraselt 15.02-31.08);
6. külastusobjektide puhul tuleb arvestada, et juurdepääs ja esteetiline ilme oleks vähemalt samaväärselt tagatud;
7. **liikumisteed (juhul, kui on vajadus läbi elupaigatüübi sõita) kooskõlastatakse kaardipõhiselt Keskkonnaametiga ja neist väljaspool masinatega sõitmine on keelatud.**

Magevee elupaigatüüpides (jões ja ojad, järved, allikad) tuleb arvestada järgmiste tingimustega, et

1. masinatega ei sõideta veekaitsevööndis ega veekogus; veekogu ületamise vajaduse korral tuleb sinna rajada masinatele ajutine ülepääs, mis välistab veekogust läbisõidu ja kallaste kahjustamise.

Paljandite, karstide ja koobaste korral tuleb arvestada järgmiste tingimustega, et

1. paljandi servale lähemale kui 30 meetrit ei sõideta;
2. ei sõideta nähtavatele karstilõhedele tehnikaga lähemale kui 10 meetrit.

Pärandniitudel tuleb arvestada täiendavalt järgmiste tingimustega, et

1. vältida hajutatult sõitmist;
2. pinnasekahjustused esimesel võimalusel taastada selliselt, et see ei takistaks edaspidi niidu hooldust;
3. metsamaterjali ladustamine on keelatud;

4. puittaimestiku raiel pärandniitudel tuleb jätta kännud nii madalad, et edaspidi oleks ala hooldusniidukiga hooldatav;
5. raiealalt tuleb koristada kõik raiejäätmel, mis on pikemad kui 0,5 m ja/või jämedamad kui 5 cm;
6. üle hooldatava niidu on lubatud masinatega sõitmine üksnes pärast hooldustegevuse lõppemist.